

BO
ZAR

ORCHESTRE
PHILHARMONIQUE
ROYAL DE LIÈGE

Gergely Madaras, leiding

László Fassang, orgel

George Tudorache,
concertmeester

17 SEPT. '20

GROTE ZAAL HENRY LE BŒUF

© Freddy D'hoë

EERBETOON AAN PATRICK DAVIN

Met diepe droefenis hebben we het overlijden vernomen van de Belgische dirigent Patrick Davin. Deze leerling van René Defosse, Pierre Boulez et Peter Eötvös was geregeld te gast bij BOZAR, waar hij verschillende concerten gaf in de Grote Zaal Henry Le Boëuf.

Patrick Davin leidde bij ons verschillende keren het Orchestre Philharmonique Royal de Liège, waarmee hij nauw samenwerkte sinds 1991. Samen maakten ze verschillende opnames waarin Davins buitengewone rijkheid aan repertoires (klassiek-romantisch, Frans-Belgisch, opera en hedendaagse muziek) en nieuwsgierigheid werd weerspiegeld.

In 2013 leidde hij het OPRL in de traditionele laureaatconcerten van de Koningin Elisabethwedstrijd. Datzelfde jaar was hij ook artistieke curator van het Ars Musica festival, een editie die de 100ste verjaardag van *Le Sacre du printemps* van Stravinsky vierde. Davin was een geëngageerd muzikant, die zijn talent ter beschikking stelde van de vereniging SOS Villages d'Enfants Belgique voor het liefdadigheidsconcert *Singers On Stage* in 2019.

Het is tijdens het uitvoeren van zijn artistieke passie, tijdens de repetities van de opera *Is This The End?* van Jean-Luc Fafchamps bij de Munt, dat de dirigent overleed, woensdag 9 september 2020. Patrick Davin werd 58 jaar.

Het personeel van het OPRL en BOZAR zijn diep bedroefd over het overlijden van Patrick Davin die onlangs nog benoemd werd tot directeur van het muziekdepartement van het Conservatoire Royal de Liège. We betuigen ons diepste medeleven aan zijn familie, vrienden en muzikanten.

FRANZ LISZT

1811-1886

Mefisto-Wals nr. 1 voor orkest,
S 514 (1859-61)

PHILIPP MAINTZ

°1977

de figuris, concerto voor orgel en
orkest (2020)

wereldpremière, opdracht van BOZAR met de
steun van de Ernst von Siemens
Musikstiftung

- Sognante
- Morbide e dolcemente
- Pesante, stringendo

BÉLA BARTÓK

1881-1945

Concerto voor orkest, Sz. 116
(1943)

- Introduzione
- Giuoco delle coppie
- Elegia
- Intermezzo interrotto
- Finale

Duur: ± 1u30

CONCERTO EN ORGEL

De Duitse componist Philipp Maintz hoorde zijn werken op de meest prestigieuze festivals van Europa. Naar aanleiding van het orgelfestival in BOZAR componeerde hij speciaal voor de grote orgels van het Paleis voor Schone Kunsten en de Salle Philharmonique in Luik een nieuw concerto: *de figuris*. László Fassang, een wereldwijd vermaarde Hongaarse organist, laat de vele kleuren en nuances van het monumentale orgel van BOZAR tot zijn recht komen, terwijl het Orchestre Philharmonique Royal de Liège hem met zijn warme orkestklank begeleidt. Daarna zal zijn landgenoot Gergely Madaras alle solisten van het Belgische orkest laten schitteren in het virtuoze vuurwerk van het *Concerto voor orkest* van Béla Bartók.

FRANZ LISZT

Mefisto-Wals nr. 1, voor orkest, S 514

Liszt raakte rond de jaren 1830 sterk geïnteresseerd in de nieuwste ontwikkelingen op literair gebied. Naast de laatste romans en dichtbundels, las hij ook de door de

romantiek gepropageerde klassiekers: Rousseau, Voltaire, Montaigne, Chateaubriand, Goethes *Faust* en *Werther*, de toneelstukken van Schiller en Shakespeare... De vertwijfeling van Faust, de door Goethe onsterfelijk gemaakte alchemist, was een gedroomd onderwerp voor romantische kunstenaarszielen.

Naast de magistrale *Faustsymfonie* componeerde Liszt tussen 1856 en 1861 ook de *Zwei Episoden aus Lenaus Faust*, gebaseerd op het minder bekende dichtwerk van Nicolaus Lenau. Vooral het tweede deel van deze compositie groeide uit tot een van de meest populaire werken van Liszt: met virtuoze bravoure en grote spankracht portretteert de Mefistowals immers de scène waarin Faust en Mefistofeles zich in het feestgeraas storten in een kroeg. Bij het zien van een jonge vrouw met zwarte ogen, raakt Faust in verwarring. Mefistofeles neemt onmiddellijk de strijkstok in de hand en leidt de dans. Dit stuk omvat weliswaar enkele passages in een drieledig ritme, maar het is helemaal geen wals die gedanst kan worden. Liszt ontwikkelde hier het idee van een wals als een wervelende draaikolk, een wellust die vernietigt en betovert. Dit is niet verwonderlijk als je weet dat Liszt aan zijn geliefde, de

prinses Carolyne zu Sayn-Wittgenstein, toevertrouwde: “Mijn leven is slechts één lange afdwaling van het liefdesgevoel. [...] Ik voeg eraan toe: de liefde wordt op vreemde wijze door de muziek geleid; als tegelijk goddelijke en satanische kunst, en meer dan alle andere kunstvormen, brengt de muziek ons in bekoring”.

PHILIPP MAINTZ

de figuris, concerto voor orgel en orkest

wereldpremière, opdracht van BOZAR met de steun van de Ernst von Siemens Musikstiftung

BIOGRAFIE

Philippe Maintz werd geboren in Aken in 1977 en studeerde compositie bij Michael Reudenbach, bij Robert H.P. Platz aan het Conservatorium van Maastricht en bij Karlheinz Essl aan het Bruckner Conservatorium in Linz (Oostenrijk). Daarnaast volgde hij cursussen aan het CRFMW in Luik (nu het Centre Henri Pousseur) en nam hij deel aan een stage compositie en computermuziek van het IRCAM (Parijs). In 2004 nodigde de Künstlerhof van Schreyahn (Duitsland)

hem uit als "composer in residence". Datzelfde jaar trok hij de aandacht met zijn strijkkwartet *Inner Circle* opgedragen aan het prestigieuze Arditti Kwartet. Een jaar later scheerde hij hoge toppen met zijn eerste werk voor groot orkest *heftige landschaften mit 16 bäumen* (in opdracht van de Salzburger Festspiele). Maintz ontving beurzen en uitnodigingen van prestigieuze instellingen. Zijn werken worden uitgevoerd op gerenommeerde festivals in Baden-Baden, Parijs, Londen, Salzburg... door ensembles als het Zephyr Kwartet, Ensemble intercontemporain, Kammerensemble Neue Musik Berlin, Ensemble 88, Ensemble IXION, Ensemble Intégrales, het Stuttgart Radio Orkest en het BBC Symphony Orchestra.

PHILIPP MAINTZ OVER *DE FIGURIS*

"De beeldspraak van Albrecht Dürer fascineert me al lang. Ik voel me esthetisch heel erg verbonden met de gedetailleerdheid en de diepgang in zijn werken, maar ook zijn symboliek heeft me altijd al aangetrokken en geïnspireerd. In 2017-2018 heb ik dankzij de gulle steun van de Ernst von Siemens Musikstiftung *septimus angelus* geschreven, een orgelwerk

waarmee ik uitvoerig ben ingegaan op Dürers illustraties van de Openbaring aan Johannes, 'Apocalipsis cum figuris', verschenen in 1498.

"Het werk is geen pure beschrijving van de houtsneden, het is veeleer een interpretatie van de sfeer die ze uitstralen. Het muzikale materiaal start wel bij Dürers beeldende voorstellingen, maar de eigenlijke uitwerking gebeurt volledig los daarvan en is puur bedoeld als 'muziek die uit muziek is ontstaan'. Ik heb telkens twee van de veertien 'figuren' gebundeld – om rekening te houden met het getal zeven dat in Dürers *Apocalyps* alomtegenwoordig is.

"Vervolgens heb ik die zeven los van elkaar staande muzikale delen (die natuurlijk wel een gemeenschappelijke basis hadden en tempi die proportioneel verband hielden met elkaar) met elkaar verweven en zo is het me gelukt heel boeiende vormen te creëren waardoor een groot tableau is ontstaan, met vloeiende overgangen en perspectiefwissels, dat je als 'symfonisch' kunt omschrijven, een beeld zoals je dat misschien voor je innerlijke oog of in de eigen fantasie kunt zien, zoals wanneer je door

Dürers werk bladert en je je daar helemaal in verliest.

"Het *Concerto voor orgel en orkest* start aan de grens van de ervaringshorizon van *septimus angelus* en het is de bedoeling dat dit werk voortbouwt op de elementen afstand, variatie, vervolg en afleiding, maar daar ook tegen ingaat. Je zou kunnen stellen dat het solowerk een kijk biedt op Dürers *Apocalyps* en dat het concert een kijk biedt op het solowerk.

"Het solowerk is een compositie met heel kleine delen waarbij de dictie eerder bij kamermuziek aanleunt. In het concerto, dus met orkest erbij, wordt dat materiaal opgepakt, verder uitgewerkt en moet het, puur vormelijk, naar een grotere dimensie en andere klankkleuren leiden, die bij een solowerk niet haalbaar zijn en er ook mee zouden vloeken.

"Voor mij moet het orgel in dit nieuwe concerto een spiegel van het orkest zijn. Het is het enige instrument dat een even rijk kleurenpalet heeft als het orkest.

"Bovendien vinden de uitvoerders van de orgelwerken die ik tot dusver gecomponeerd heb, dus de mensen die ze bestudeerd hebben, dat die

‘zeer orkestraal’ zijn. Ik heb die opmerking meegenomen en het gevoel doorgetrokken. Zo ontstaat er een wisselwerking tussen beide, vol contrasten en spanning, waarbij het orgel als virtuoos solo-instrument centraal staat."

Lees [hier](#) het interview met Philipp Maintz.

BÉLA BARTÓK

Concerto voor orkest, Sz. 116

De Tweede Wereldoorlog speelde een doorslaggevende rol in het ontstaan van het Concerto voor orkest van de Hongaar Béla Bartók. Bartók was door de oorlog in 1940 in vrijwillige ballingschap naar New York gegaan. De eerste drie jaar van zijn verblijf in Amerika bracht hij in een voor hem ongewone compositiestilte door. Behalve het kwellende heimwee zat hij financieel en moreel aan de grond. Hij kwam niet meer aan de bak als concertpianist, en zijn composities werden afgewezen. Hij klaagde erover dat de grote orkesten zijn composities ronduit boycotten. Daarenboven leed hij steeds meer onder een slepende

ziekte, die uiteindelijk als leukemie werd gediagnosticeerd.

Bartók vreesde net dat zijn loopbaan als componist ten einde was, toen hij in de zomer van 1943 het bezoek kreeg van de Russische dirigent Sergey Koussevitzky, die een nieuw orkestwerk bestelde voor het Boston Symphony Orchestra. Een jaar later dirigeerde diezelfde Koussevitzky de première van het *Concerto voor orkest*, een compositie die doet denken aan het 18de-eeuwse concerto grosso, waarin enkele solisten tegenover een orkest worden geplaatst. De première onder Koussevitzky was een voltreffer en effende de weg voor de definitieve aanvaarding van Bartók als één van de voornaamste 20ste-eeuwse componisten.

De zo vaak als moeilijk en compromisloos gedoodverfde Bartók schreef met het *Concerto voor orkest* een van zijn meest toegankelijke en direct aantrekkelijke werken. Eerder dan dit werk een ultieme gooi naar het succes te noemen, kan het vooral worden gezien als het resultaat van een uitgepuurde stijl na, en misschien ook mede door drie jaar compositiestilte.

BIOGRAFIEËN

© Marco Borggreve

GERGELY MADARAS, LEIDING

Gergely Madaras, geboren in 1984 in Hongarije, is sinds september 2019 muziekdirecteur van het OPRL.

Voordien bekleedde hij deze functie bij het Orchestre Dijon Bourgogne (2013-2019). Hij was chef-dirigent van het Savaria Symphony Orchestra (Hongarije) tussen 2014 en 2019.

Madaras is ook bekend als operadirigent in Londen, Amsterdam, Genève, de Verenigde Staten, Australië, Japan,... Hoewel hij voornamelijk bedreven is in het traditionele klassieke en romantische repertoire, koestert hij ook een passie voor Bartók, Kodály en Dohnányi, en

houdt hij er een nauwe band met de hedendaagse muziek op na.

© Müpa Budapest Szilvia Csibi

LÁSZLÓ FASSANG, ORGEL

De Hongaar László Fassang studeerde orgel aan het Conservatorium van Boedapest en het Conservatorium Supérieur de Paris. Hij won de Eerste Prijs voor Improvisatie in Calgary (2002) en de Grand Prix d'interprétation en de publieksprijs in Chartres (2004). Momenteel is Fassang artistiek directeur van de serie orgelconcerten in het Paleis voor de

Kunsten in Boedapest (Müpa), hoofd van de orgelafdeling van de Franz Liszt Academie voor Muziek in Boedapest, docent improvisatie aan het Conservatoire Supérieur de Paris en een veelgevraagd jurylid van grote internationale orgelwedstrijden.

© William Beaucardet

ORCHESTRE PHILHARMONIQUE ROYAL DE LIÈGE

Het Orchestre Philharmonique Royal de Liège (OPRL) werd in 1960 opgericht en is het enige professionele symfonische orkest in Franstalig België.

De formatie geniet de steun van de Federatie Wallonië-Brussel, de stad Luik en de provincie Luik. Het OPRL treedt op in de prestigieuze Luikse Salle Philharmonique (1887), maar ook in de rest van België en de grootste Europese zalen en festivals. Het OPRL heeft een muzikale identiteit gesmeed op het raakvlak tussen de Duitse en de Franse traditie. Het orkest heeft een uitgebreide discografie.

OPRL Orchestre
Philharmonique
Royal de Liège

Algemeen directeur

Daniel Weismann

Muziekdirecteur

Gergely Madaras

Assistent-dirigent

Victor Jacob

Directeur programmatie

Robert Coheur

Concertmeester

George Tudorache

Alberto Menchen

eerste viool

Olivier Giot***

Virginie Petit**

Izumi Okubo*
Maéva Laroque*
Maria Baranowska
Ann Bosschem
Yinlai Chen
Sophie Cohen
Rossella Contardi
Pierre Cox
Hélène Lieben
Barbara Milewska
Laurence Ronveaux
NN.
NN.

tweede viool

Aleš Ulrich***
Ivan Perčević**
Maria Osinska*
Daniela Becerra*
Michèle Compère
Audrey Gallez
Marianne Gillard
Hrayr Karapetyan
Aude Miller
Urszula Padala-Sperber
Astrid Stévant
NN.
NN.

altviool

Ralph Szigeti***
Ning Shi**
Artúr Tóth*
Corinne Cambron
Sarah Charlier
Éric Gerstmans
Isabelle Herbin
Patrick Heselmans
Juliette Marichal

Jean-Christophe Michallek
Violaine Miller

cello

Thibault Lavrenov***
Jean-Pierre Borboux*
Paul Stavridis*
Étienne Capelle
Ger Chappin
Cécile Corbier
Marie-Nadège Desy
Théo Schepers
Olivier Vanderschaeghe

contrabas

Hristina Fartchanova***
Zhaoyang Chang**
Simon Verschraege*
Hongji Zhou*
Isabel Peiró Agramunt
François Haag
Koen Toté

fluit

Lieve Goossens***
Valerie Debaele**
Miriam Arnold*
Liesbet Driegelinck*

piccolo

Miriam Arnold**

hobo

Sylvain Cremers***
Sébastien Guedj**
Jeroen Baerts*
NN.

Engelse hoorn

Jeroen Baerts**

klarinet

Jean-Luc Votano***

Théo Vanhove**

Martine Leblanc*

Lorenzo de Virgiliis*

Es-klarinet

Lorenzo de Virgiliis**

basklarinet

Martine Leblanc**

fagot

Pierre Kerremans***

Joanie Carlier**

Philippe Uyttebrouck*

Bernd Wirthle*

contrafagot

Philippe Uyttebrouck**

Bernd Wirthle*

hoorn

Nico De Marchi***

Manon Desvigne**

Geoffrey Guérin*

David Lefèvre*

Bruce Richards*

trompet

François Ruelle***

Jesús Cabanillas Peromingo**

Sébastien Lemaire*

Philippe Ranallo*

trombone

Alain Pire***
Gérald Evrard**
NN*

bastrombone
Pierre Schyns**

tuba
Carl Delbart**

pauken
Stefan Mairesse***
Geert Verschraegen**

slagwerk
Peter Van Tichelen***
Arne Lagatie**
Jean-Marc Leclercq**

harp
Annelies Boodts
Aurore Grailet

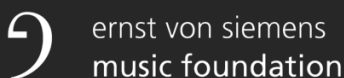
celesta
Darina Vasileva

*** eerste solist, lessenaaraanvoerder

** eerste solist

* tweede solist

Steun

Met de steun van de Tax Shelter van de
Belgische Federale Overheid

Partner

We danken onze **BOZAR PATRONS**, publieke, institutionele en structurele partners, stichtingen en mediapartners voor hun steun.

OPMAAK VAN HET PROGRAMMABOEKJE

Coördinatie Luc Vermeulen

Redactie Eric Mairlot, Maarten Sterckx, Luc Vermeulen, archieven BOZAR (Piet De Loof)

Vertaling ISOtranslation & Publishing

Grafiek Olivier Rouxhet